

La Generalitat valenciana renegocia el traspàs de competències de Justícia

L'assignatura pendent

La setmana passada, Lluís Berenguer, nou conseller d'Administració Pública, suprimia la Direcció General de Justícia. Després de dos anys de negociacions amb el govern central, el traspàs de competències judicials encara no s'ha produït. El Consell és acusat de no voler assumir-les.

El nou conseller d'Administració Pública, Lluís Berenguer, afirma que les negociacions per a transferir les competències de justícia fetes per l'anterior titular, Emèrit Bono, són insuficients.

RAFA GIL

Pel novembre de 1991, l'aleshores conseller d'Administració Pública, Emèrit Bono, creava la Direcció General de Justícia i Interior. Un mes després, la magistrada Sonia Chirinos es feia càrrec del departament. Amb aquesta decisió, el govern valencià advertia Madrid de la seua voluntat política d'assumir les competències en matèria de Justícia. Uns mesos després, Emèrit Bono i Sonia Chirinos iniciaven converses amb el llavors ministre de Justícia, Tomás de la Quadra, per pactar les condicions del traspàs de les competències.

Durant aquest període, i malgrat la insistència del mateix president de la Generalitat valenciana, Joan Lerma, el Ministeri es va limitar a donar llargues. Pel maig de 1992, Lerma adreçava una carta a Tomás de la Quadra, comunicant-li la creació de la Direcció General de Justícia i la intenció del govern valencià d'agafar les competències. Davant aquesta nota oficial, el ministre no respon. Uns

mesos després, el titular de Justícia visita València i assegura a Lerma que el traspàs és "una qüestió de mesos". Pel setembre, el ministre torna una altra vegada a València. En aquesta ocasió, el president de la Generalitat valenciana insisteix en el tema i De la Quadra li assegura que al novembre el Ministeri presentarà una proposta. Però un altra vegada les promeses de Madrid queden en foc d'encenalls i no és fins al març de l'any passat que la Generalitat valenciana rep el dossier del Ministeri.

Durant tot aquest temps, les activitats de la Direcció General de Justícia, buida de contingut, es limiten a la signatura de convenis per a la formació de jutges, a l'organització de jornades i a la publicació de set llibres, entre d'altres funcions alienes a Justícia.

Davant això, Emèrit Bono, opta, en un intent de justificar la permanència de Chirinos al capdavant del departament, per traspassar-li les competències de

l'antiga Direcció General d'Administració local. Aquesta decisió és ara qualificada d'innecessària per l'ex-directora general, Sonia Chirinos, "perquè va suposar dotar una direcció general d'unes activitats que no li eren pròpies. Però això va ser una decisió política presa pel Consell".

Ara, després de quasi dos anys al capdavant d'aquest departament, Sonia Chirinos ha cessat en el càrrec per ordre del nou conseller d'Administració Pública, Lluís Berenguer. La seua direcció general ha quedat adscrita a la secretaria general de la Conselleria d'Administració Pública, en mans de Juan Antonio Lloret, ex-diputat socialista al Congrés en la passada legislatura. Aquesta decisió ha obert una polèmica entre Berenguer i Chirinos i ha deixat entrebancat el traspàs de les competències de Justícia.

El conseller assegura que la seua decisió no significa la desaparició de la Direcció General de Justícia. El nou equip

J. M. Tomas creu que per a agilitzar la justícia s'ha de canviar la mentalitat en la seua gestió.

RAFA GIL

de la Conselleria assegura que el fet que no hi haja una persona que figure com a director general "no implica la desaparició del departament". Chirinos no hi està d'acord i adverteix que la decisió "d'enviar als llimbs" la Direcció General de Justícia és "errònia" i "un pas enrere en el que s'ha aconseguit fins ara". L'ex-directora assenyala que el procés de transferències ja estava tancat des de gener, "però ara la Generalitat no vol assumir aquesta responsabilitat".

Des de la conselleria d'Administració Pública s'afirma tot el contrari. Lluís Berenguer, en declaracions fetes a EL TEMPS, assegurava que les competències pactades pel seu antecessor en el càrrec, Emèrit Bono i l'ara cessada Sonia Chirinos "a molts ens han semblat insuficients". En aquest sentit, el passat 2 de setembre, el diari *Levante* publicava una informació en la qual fonts de la Comissió Mixta de Transferències de la Generalitat qualificaven de "ruïneses" les negociacions fetes per Chirinos i indicaven la necessitat de començar-les de nou per a assumir més competències de Justícia.

En les negociacions pactades, el Ministeri valorava el traspàs de les competències en 2.700 milions de pessetes, cent milions menys que l'import transferit a la Generalitat de Catalunya en el seu dia. En la proposta del gGovern central, el Ministeri transferia a la Generalitat valenciana 279 treballadors i 52 edificis, uns en situació d'arrendament al Ministeri de Justícia, d'altres cedits en ús i la resta de propietat municipal.

Respecte als 2.700 milions del traspàs

Sonia Chirinos, ex-directora general de Justícia al País Valencià, assegura que les transferències de Justícia pactades amb el Ministeri eren equiparables a les del Principat.

RAFA GIL

de les competències estimat pel Ministeri, Sonia Chirinos matisa que "Catalunya amb cent òrgans judicials més que el País Valencià només va rebre cent milions més".

Blanca Blanquer, secretària de la comissió mixta de transferències Estat-Generalitat afirmava a EL TEMPS que "la comissió està estudiant la proposta del Ministeri, perquè cal analitzar si el llistat de funcionaris és el correcte i cal veure la situació en què es troben els edificis transferits". A més Blanquer coincideix amb Chirinos que la convocatòria d'eleccions per al passat 6 de juny va paraitzar el traspàs de les competències.

Segons ha pogut saber aquest setmanari, el ministre d'Administracions Públiques, Juan Manuel Eguiagaray, va proposar ajornar la transferència de les competències fins després de les eleccions, davant la possibilitat que el PSOE perdera els co-

micis, "ja que aleshores el resultat era tot un interrogant".

Ara les negociacions s'han de reprendre. Els contactes entre Juan Alberto Belloch, nou ministre de Justícia, i Lluís Berenguer, nou conseller d'Administració Pública, s'iniciaran el dia 20 d'aquest mes. Berenguer afirma que vol anar més lluny "del que s'ha pactat" i recorda que, segons l'Estatut d'Autonomia, corresponen a la Generalitat valenciana les competències establertes per les lleis orgàniques i la Llei del Consell General del Poder Judicial i "això és el que vull", va sentenciar.

FALTA DE VOLUNTAT POLÍTICA

Aquestes declaracions han estat rebudes amb escepticisme per l'ex-directora general. Chirinos desconfia de la voluntat política del conseller d'assumir les competències perquè "ell mateix em va dir, després de comunicar-me el meu cessament com a directora general, que no pensaven assumir-les per falta de diners".

Paradoxalment les competències negociades per Chirinos contemplaven en el capítol de personal més que el transferit al Principat i País Basc, els únics models de referència en aquesta matèria a tot l'estat espanyol.

De fet la proposta del Ministeri, negociada per

ella, contemplava la transferència no sols del personal de neteja i de manteniment sinó també del personal qualificat, com són els assistents socials, psicòlegs, bibliotecaris i arxivadors. Aquest personal no es va incloure en les transferències al Principat i al País Basc.

A més, l'ex-directora general de Justícia va pactar amb el Ministeri el pagament de l'impost dels serveis d'assistència gratuïta prestada pels col·legis d'advocats i procuradors. Aquesta partida representa, segons Chirinos, uns 500 milions de pessetes. Chirinos assegura que també va pactar que els trenta-tres edificis de nova planta, que segons la Llei de Demarcació i Planta Judicial ha de construir el Ministeri al País Valencià, foren pagats pel Ministeri i una vegada construïts l'administració central els traspasaria a la Generalitat valenciana. A més l'ex-directora assegura que "nosaltres

vam pressionar el Ministeri perquè la Generalitat poguera tenir veu a l'hora de decidir on s'instal·larien els edificis en qüestió”.

Amb aquestes competències, el País Valencià se situava en igualtat amb les autonomies anomenades “històriques”, com ara Catalunya i el País Basc, exceptuant les competències de presons, que el govern de Joan Lerma mai no ha donat indicis de voler assumir.

Tot i això, sembla que aquest paquet de competències pactades no és suficient per al nou conseller, que vol anar més lluny. Una situació ara per ara més que impossible. La Constitució i la llei orgànica limiten el sostre competencial en matèria de justícia a la transferència d'edificis i manteniment del personal laboral de neteja, i conservació dels edificis judicials. Sols amb la modificació de la normativa del Poder Judicial, via Congrés dels Diputats, es podria aconseguir la transferència d'altres membres del funcionariat, exceptuant els jutges i magistrats que depenen del Consell General del Poder Judicial.

No obstant això, Berenguer assegura que el cost de les transferències és superior a la quantitat proposada pel govern central, afirmació que Blanca Blanquer considera “arriscada, perquè la tasca de la comissió és justament aquesta, comprovar si la proposta ministerial s'ajusta al que correspon i encara no hem acabat”.

DESESPERACIÓ DE LA JUDICATURA

Fins que la Comissió Mixta de Transferències no analitze exhaustivament la proposta del Ministeri i fins que el conseller Lluís Berenguer no negocie un nou paquet de transferències, la falta de noves sales i l'actual diversificació dels jutjats faran que la justícia continue lluny del ciutadà. El degà dels jutges de València, José María Tomás, va assegurar a EL TEMPS que a la capital “encara queden per construir sis sales de contencions i sis més de penal”. Alhora Tomás acusa la Generalitat de no complir amb la part d'inversió que li correspon segons el conveni que va signar amb el Consell General del Poder Judicial respecte a la implantació dels suports informàtics. El degà dels jutges reconeix que les transferències poden servir per a “agilitzar el servei i acostar-lo al ciutadà”, però indica que això només és possible si es canvia la mentalitat en gestionar la justícia.

Vicent Lafora

El conseller Antoni Isac diu que el Ministeri paralitza les transferències judicials

Antoni Isac, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya, afirma que el govern espanyol és reaci a traspasar les competències de Justícia als governs autonòmics.

ARXIU

Al Principat, com passa ara al País Valencià, les transferències dels serveis de Justícia van estar entrebancades. La convocatòria d'eleccions generals el novembre de 1989 va aturar el procés de negociació. A aquest fet, cal afegir-hi la diversitat de criteris existents entre el govern de Pujol i el de González. No obstant això, la diferència principal entre el procés del Principat i el del País Valencià ha estat la voluntat política que va tenir la Generalitat de Catalunya d'assumir ràpidament les competències, incloses les referents al sistema penitenciari. Aquest aspecte mai no ha volgut ser assumit pel govern de Joan Lerma.

Al Principat, l'any 1983, sense encara cap competència, la Generalitat va crear un servei de Justícia i dos anys després, el 1985, va posar en marxa la Direcció General. Durant aquell període, la Direcció va treballar intensament en l'adequació del seu funcionament a les exigències que demanava la justícia per tal d'acostar el servei als ciutadans, segons indica el conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya, Antoni Isac.

El procés de transferències va culminar el novembre de 1990 i el traspàs de les competències es va valorar en 2.800 milions de pessetes. En el paquet negociat, el Ministeri va transferir l'adquisició i gestió del patrimoni mobiliari i immobiliari, així com els béns per als òrgans ju-

dicials (en total eren 112 edificis). A més, el Ministeri es comprometia a transferir tot el personal laboral de neteja, conservació i manteniment dels edificis transferits.

Però les diferències de criteris van portar la Generalitat de Catalunya a presentar diversos recursos davant el Tribunal Constitucional (TC) per tal d'ampliar les seues competències. Les sentències del TC han donat la raó al govern de CiU. Entre aquestes competències, destaquen la capacitat d'instar el Consell General del Poder Judicial perquè inspeccione els tribunals i jutjats de Catalunya, i la capacitat de fixar per llei la seu dels jutjats penals, contenciosos administratius, socials i de menors.

Malgrat aquestes sentències favorables, Isac culpa el Ministeri de intentar paralitzar “considerablement” el procés de transferències “fins a un punt d'irritabilitat”. En aquest sentit, Antoni Isac va comparar irònicament aquest cúmul d'obstacles amb la rapidesa amb què el Ministeri va cedir a la Generalitat les competències de presons: “en quatre mesos quedaren tancades les negociacions”. Segons el conseller de Justícia, el motiu pel qual el govern espanyol es mostra reaci a transferir les competències de Justícia radica “en l'escassa confiança que té en la independència del poder judicial”.

V. L.